

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія суміжних видів мистецтва

Освітня програма **«Інструментально-виконавське мистецтво»**

Першого рівня вищої освіти

Спеціальність **025 Музичне мистецтво**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Освітня кваліфікація: **бакалавр музичного мистецтва**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 11 від “19” лютого 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія суміжних видів мистецтв
Викладач (-і)	Романюк Л.Б.
Контактний телефон викладача	095 803 30 86
Е-mail викладача	leromanyk@ukr.net
Формат дисципліни	Денна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЕКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	
2. Анотація до курсу	
Курс "Історія суміжних видів мистецтв" є важливою складовою професійної підготовки студентів мистецьких спеціальностей. Як складова частина культурологічної освіти – «Історія суміжних видів мистецтв» - сприяє розвитку у студентів художньо-історичного мислення, широкого гуманітарного підходу до предмету вивчення, розуміння художньої специфіки мистецтва, його місця в загальному суспільному процесі та тісно пов'язана з іншими учбовими дисциплінами, які виявляють специфіку історичного процесу культури («Історія зарубіжної культури», «Історія української культури», «Культура ХХ століття», «Культура регіонів», «Основи естетики», «Історія новоєвропейської культури», «Історія мистецтв», «Історія літератури», «Історія країн Європи», «Історія релігії», «Історія філософії» тощо). Історія музичної культури має свої неповторні традиції, що склалися на ґрунті національно-художнього мислення. Складність і протиріччя суспільних умов у різні історичні періоди обумовили шляхи розвитку музичних національних шкіл. Курс «Історії суміжних видів мистецтв» розподіляється на розгляд історичних шляхів розвитку західноєвропейської, російської та української музичної культури.	

Курс побудовано за історико-монографічним принципом. Вибір музичних творів, що включені до програми, зумовлений їх історичним значенням, яскравістю художньо-образного змісту та стильових властивостей. Виходячи з цього історія музики має розглядатися в аспекті формування та історичного функціонування художніх напрямів та стилів: ренесансний гуманізм, бароко, класицизм тощо. Саме за цими принципами будується програма курсу.

3. Мета та цілі курсу

Мета викладання дисципліни «Історія суміжних видів мистецтв» - дати студентам знання про специфіку функціонування і розвитку музичної культури, еволюцію основних музичних жанрів і навчити використовувати здобуті знання у дослідницькій і педагогічній практиці, що має важливе значення в системі їх загальної гуманітарної підготовки. У ході занять студенти повинні скласти уявлення про найважливіші події і явища музичної культури, а також освоїти основні поняття і терміни музичного мистецтва.

Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомити студентів з історією музичної культури, її провідними напрямами та стилями, етапами розвитку, починаючи з архаїчних форм до специфічних музичних явищ нового і новітнього часу;
- виховати розуміння закономірностей музично-історичного процесу;
- розуміння культурно-типологічних характеристик музичного мистецтва, діалектики розвитку основних культурно-історичних традицій та музичної стилістики;
- розвинути художньо-історичне мислення студентів;
- показати соціально-політичну обумовленість музично-історичного руху;
- підвищення загальноосвітнього і культурного рівня.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральні компетентності:

- здатність до розвитку художньо-історичного мислення, широкого теоретико-гуманітарного підходу до предмету вивчення, розуміння художньої

специфіки мистецтва, його місця в загальному суспільному процесі;

– здатність до розгляду музично-історичного процесу в контексті причинно-наслідкових зв'язків при вивченні музичних явищ;

– використання комплексного підходу при розкритті специфіки формування і розвитку основних жанрів і стилів в рамках музично-культурного процесу на різних історичних етапах;

– вміння впровадити набутий досвід у теоретичному і практичному аспектах наукової, педагогічної, творчої та виконавської діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

З.К.1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

З.К.3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

З.К.5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

З.К.9. Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

З.К.14. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові:

ФК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

ФК 14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

ФК 16 Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

Програмні результати навчання:

ПРН6 Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

ПРН12: Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН15 Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з

музичного мистецтва.					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			20 год.		
практичні			10 год.		
самостійна робота			60 год.		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
V			IV (I семестр)	вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Поняття "музична культура". Сутність і структура музичної культури. 1. Предмет і завдання курсу. 2.Музична культура як особливий різновид культури. 3.Поняття «музична культура епохи». Періодизація музичного мистецтва (хронологічн і рамки та головні риси музичної культури	л.	1. Гивенталь И., Щукина Л. Музыкальная литература. Вып.1. - М., 1976 2. Грубер Р. Всеобщая история музыки. - М.: Музгиз, 1956. 3. Грубер Р.И. История музыкальной культуры с древнейших времен до конца XVI века. Т.1. (части 1-2), Т.2 (части 1-2). - М.,Л., 1941- 1959. 4.Ермакова Г.А. Музыка в системе культуры// Искусство в	2 л., 6 с. р.		згідно робочої програми навчальної дисципліни

Середньовіччя, Ренесансу, Бароко, Нового часу, Класицизму, Романтизму, Імпресіонізму. 4.Поняття стилю та жанру в музиці.		системе культуры. Л., 1987. 5.Епохи історії музики в окремих викладах. Навчальний посібник. Переклад з нім. Ю. Семенов. В 2-х томах. - Одеса, Будівельник, 2004 26. 6.Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789г. В 2-х томах. - М.: Музыка, 1983.			
Тема 2. Музична культура древніх епох: первісного суспільства і ранніх рабовласницьких держав. 1.Музика як синкретична частина первісної культури та її історичні умови. 2. Музика і ритуал. 3. Роль музичного	л. пр.	1. Гивенталь И., Щукина Л. Музыкальная литература. Вып.1. - М., 1976 2. Грубер Р. Всеобщая история музыки. - М.: Музгиз, 1956. 3. Грубер Р.И. История музыкальной культуры с древнейших времен до конца XVI века. Т.1. (части 1-2), Т.2 (части 1-2). - М.,Л., 1941-1959.	2 л., 1 пр., 6 с.р.	5 балів	

мистецтва у стародавніх держав. Професійна та народна творчість.		4. Ермакова Г.А. Музыка в системе культуры// Искусство в системе культуры. Л., 1987. 5. Епохи історії музики в окремих викладах. Навчальний посібник. Переклад з нім. Ю. Семенов. В 2-х томах. - Одеса, Будівельник, 2004 26. 6. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789г. В 2-х томах. - М.: Музыка, 1983.			
Тема 3. Музична культура античності 1. Місце і функції музики в культурі Давньої Греції. 2. Музична естетика	л. пр.	1. Античная музыкальная эстетика. - М., 1960. 4. Аверинцев С. Судьбы европейской культурной традиции в эпоху перехода от Античности к Средневековью // Из истории культуры Средних веков и Возрождения. - М.,	2 л., 1 пр., 6 с. р.	5 балів	

античності у класичну епоху.	1976. 3. Гивенталь И., Щукина Л. Музыкальная литература. Вып. 1. - М., 1976 4. Грубер Р. Всеобщая история музыки. - М.: Музгиз, 1956. 5. Грубер Р.И. История музыкальной культуры с древнейших времен до конца XVI века. Т. 1. (части 1-2), Т. 2 (части 1-2). - М., Л., 1941-1959. 6. Ермакова Г.А. Музыка в системе культуры// Искусство в системе культуры. Л., 1987. 7. Епохи історії музики в окремих викладах. Навчальний посібник. Переклад з нім. Ю. Семенов. В 2-х томах. - Одеса, Будівельник, 2004 26. 8. Ливанова Т.			
------------------------------	---	--	--	--

		История западноевропейской музыки до 1789г. В 2-х томах. - М.: Музыка, 1983.			
Тема 4. Музична культура і мистецтво середньовіччя (V-XIII ст.) 1. Загальна характеристика епохи. Особливості художнього мислення в мистецтві Середньовіччя. 2. Виникнення та розвиток григоріанського хоралу. Музика і релігія. 3. Становлення професійного музичного мистецтва в епоху середніх століть. 4. Народна музика середньовіччя. 5. Естетичні	л. пр.	1. Гивенталь И., Щукина Л. Музыкальная литература. Вып.1. - М., 1976 2. Грубер Р. Всеобщая история музыки. - М.: Музгиз, 1956. 3. Грубер Р.И. История музыкальной культуры с древнейших времен до конца XVI века. Т.1. (части 1-2), Т.2 (части 1-2). - М., Л., 1941-1959. 4. Ермакова Г.А. Музыка в системе культуры// Искусство в системе культуры. Л., 1987. 5. Епохи історії музики в окремих викладах. Навчальний посібник. Переклад з нім. Ю. Семенов. В 2-х томах. -	2 л., 1 пр., 6 с. р.	5 балів	

погляди на музику.		Одеса, Будівельник, 2004 26. 6.Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789г. В 2-х томах. - М.: Музыка, 1983.			
Тема 5. Музичне мистецтво Ренесансу (XIV-XVI ст.). 1.Гуманізм музичної культури епохи Відродження 2. . Світська і культова музика. 3. Основні композитори епохи Відродження 4. Зародження національних композиторських шкіл.	л. пр.	1. Гивенталь И., Щукина Л. Музыкальная литература. Вып.1. - М., 1976 2. Грубер Р. Всеобщая история музыки. - М.: Музгиз, 1956. 3. Грубер Р.И. История музыкальной культуры с древнейших времен до конца XVI века. Т.1. (части 1-2), Т.2 (части 1-2). - М.,Л., 1941-1959. 4. Ермакова Г.А. Музыка в системе культуры// Искусство в системе культуры. Л., 1987. 5.Епохи історії музики в окремих викладах.	2 л., 1 пр., 6 с. р.	5 балів	

		Навчальний посібник. Переклад з нім. Ю. Семенов. В 2-х томах. - Одеса, Будівельник, 2004 26. 6.Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789г. В 2-х томах. - М.: Музыка, 1983. 7.Конен В. Этюды о зарубежной музыке. - М.: Музыка, 1975.			
Тема 6. Музична культура XVII століття.Й.С .Бах. Г.Ф.Гендель. 1.Бароко як стиль мистецтва, його естетика. 2. Етапи формування жанру опери. 3. Західно-європейський інструменталізм XVII – першої половини XVIII ст.	л. пр.	1. Гивенталь И., Щукина Л. Музыкальная литература. Вып.1. - М., 1976 2. Грубер Р. Всеобщая история музыки. - М.: Музгиз, 1956. 3. Грубер Р.И. История музыкальной культуры с древнейших времен до конца XVI века. Т.1. (части 1-2), Т.2 (части 1-2). - М.,Л., 1941-1959. 4. Епохи історії музики в	2 л., 1 пр., 6 с. р.	5 балів	

4. Творчість Г.Ф.Генделя. 5. Історичне значення творчості Й.С.Баха.		окремих викладах. Навчальний посібник. Переклад з нім. Ю. Семенов. В 2-х томах. - Одеса, Будівельник, 2004 26. 6.Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789г. В 2-х томах. - М.: Музыка, 1983. 7.Конен В. Этюды о зарубежной музыке. - М.: Музыка, 1975. 8. Ливанова Т. Западноевропейская музыка XVII-XVIII веков в ряду искусств. - М.,1977			
Тема 7. Музична культура XVIII століття. Класицизм в музиці. Й.Гайдн. В.А.Моцарт. Л.ван Бетховен. 1. Загальна характеристика художньо-естетичного	л. пр.	1. Альшванг. Л.ван Бетховен. Очерк жизни и творчества. - М.,1970. 2. Гивенталь И., Щукина Л. Музыкальная литература. Вып.1. - М., 1976 3. Грубер Р. Всеобщая история музыки. - М.:	2 л., 1 пр., 6 с. р.	5 балів	

напрямую “класицизм”. 2. "Просвіт- ництво" та сучасні аспекти його розуміння. 3. Поняття віденського класицизму. 4. Й.Гайдн - світогляд та загальна ідейно- художня спрямованість його творчості. 5. Філософ- ська глибина музики В.А.Моцарта 6. Останній представник епохи класицизму - Л. ван Бетховен.		Музгиз, 1956. 4. Епохи історії музики в окремих викладах. Навчальний посібник. Переклад з нім. Ю. Семенов. В 2-х томах. - Одеса, Будівельник, 2004 26. 6.Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789г. В 2- х томах. - М.: Музыка, 1983. 7.Конен В. Этюды о зарубежной музыке. - М.: Музыка, 1975. 8. Ливанова Т. Западноевропейская музыка XVII-XVIII веков в ряду искусств. - М.,1977.			
Тема 8. Романтизм в музиці. Ф. Шуберт, Р.Шуман, Ф.Шопен, К.М.Вебер, Г.Берліоз. Національні композиторс ькі школи 2- ої половини XIX	л. пр.	5.Бэлза И. Исторические судьбы романтизма и музыка. - М., 1985 2. Бэлза И. История польской музыкальной культуры. - М., 1954. - Т.1. 3.Конен В.	2 л., 1 пр., 6 с. р.	5 балів	

століття . 1. Романтизм як художній напрямок. 2. Оновлення жанрової системи в романтичній музиці. 3. Ф.Шуберт - перший композитор- романтик. 4. Ф. Шопен - засновник польської класичної музики. 5. Французь- кий музичний романтизм. 6. Ф.Ліст та угорська музична культура. 7. Представ- ник пізнього романтизму Р.Вагнер. Оперна реформа. Дж. Верді – класик італійської опери.		История зарубежной музыки. Вып. 3. - М., 1981. 4. Музыкаль- ная эстетика Франции XIX века. - М., 1974 5. Соллертин- ский И.И. Романтизм, его общая и музыкальная эстетика // 6.Соллертинск ий И.И. Исторические этюды. Изд. 2- е. Л., 1963. - С. 90-113. 7. Музы- кальная эстетика Франции XIX века: Сб. М., 1974 8. Музыка- льная эстетика Германии XIX века: Сб. пер. В 2 т. М., 1981- 1982.			
Тема 9. Музична культура Західної Європи на рубежі XIX -XX століть. Музичний символізм та	л. пр.	1. Музыкаль- ная эстетика Франции XIX века: Сб. М., 1974. 2. Кремлев Ю. Клод Дебюсси. - М., 1965. 3.Куницкая Р. О романти-	2 л., 1 пр., 6 с. р.	5 балів	

імпресіонізм . К.Дебюсі. М.Равель. 1.Суспільно-політичне та художньо-культурне життя Німеччини та Австрії останньої третини ХІХ - початку ХХ століть. 2.Австро-німецькій симфонізм порубіжжя ХІХ - ХХ століть. 3.Особливості, історія появи стилю “веризм” у італійській музиці ХІХ-ХХ ст. 4.Імпресіонізм в музиці. Французька музична культура. 5.Виникнення на рубежі століть нових європейських шкіл:		ческой поэтике в творчестве Дебюсси. - М., 1982. 4. Мартынов И. Морис Равель. - М., 1979			
Тема 10. Музична культура Росії. Періодизація	л. пр.	1. История русской музыки. Под ред. А.Кандинского	1 л., 1 пр., 3 с. р.	2 бали	

я історії російського музичного мистецтва та її взаємозв'язок з іншими національними культурами 1. М.І.Глінка – засновник російської музичної класики. 2.1850-1870-ті роки - «Могуча кучка». 3. Різноманітність жанрів, принципи оперної поетики М.Римського-Корсакова. 4. Російська музична культура у другій половині ХІХ століття. Беляєвський гурток. 5. П.Чайковський та його внесок у культуру. 6. Російська музична культура 1900-х – 1910-х рр. Загальна	Тт.1-3. М.,1973. 2. История русской музыки: в 10 тт. М.,1984 - 2004. 3. Каган М.С. О месте музыки в современной культуре// Советская музыка. - 1985. - № 11. - С. 2-9. 36. 4. Келдыш Ю.В. История русской музыки. Тт.1-3. М.-Л.,1948-1954. 5. Келдыш Ю.В. Очерки и исследования по истории русской музыки. М.,1978. 6. Келдыш Ю.В. Русская музыка 18 века. М.,1965. 7. Левая Т. Русская музыка начала XX века в художественном контексте эпохи.- М., 1991. 8. История русской музыки. Вып.1.- М., 1990			
---	--	--	--	--

характеристика особистої та творчої долі С.Рахманінов, О.Скрябін, М.Метнер, І.Стравинський.		9. История русской музыки. Вып.2.- М.,1987 10. История русской музыки. Т. 2. П. И. Чайковский. - М.,1986 11. История русской музыки. Т.2, кн.2. Н. А. Римский-Корсаков. - М.,1979			
Тема 11. Українська музична культура. Основні етапи історії української музики. 1.Витоки української музичної культури (від найдавніших часів до IX ст.). 2.Музична культура Середньовіччя (IX — перша половина XV ст.). 3. Музична культура другої половини XV — початку XVII ст.	л. пр.	1. Архімович Л. Нариси з історії української музики. Ч.1 / Л.Архімович, Т.Каришева та інші. – К.: Музична Україна, 1964. – 309 с. 2. Архимович Л.Музыкальная культура Украины / Л. Архимович, А. Шреер-Ткаченко, Т. Шеффер, Т. Карышева. - М., Музгиз, 1961. - 215 с. 3. Історія української музики [Ред. М. Гордійчука] . - Т. 1. - К.: Наукова думка,	1 л., 1 пр., 3 с. р.	3 бали	

(ренесансно-гуманістичні тенденції). 4.Музична культура XVII — першої половини XVIII ст. (Бароко). 5. Музична культура другої половини XVIII ст. (Класицизм). Хоровий духовний концерт у творчості М.Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя. 6. Музична культура XIX ст. (Романтизм). 7. Творчість М. Лисенка як новий етап розвитку національної музичної культури Нового часу. 8. Українська музична культура XX ст.		1989. – 448 с. 4. Корній Л. Історія української музики Ч. 1. / Л. Корній. - Київ-Харків-Нью-Йорк, 1996. - 314 с. 5. Шреєр-Ткаченко О, Історія української музики . Частина 1 / Шреєр-Ткаченко О. - К.: Музична Україна, 1980. – 198 с. 6. Українська народність: нариси соціально-економічної і етно-політичної історії. / В. І. Борисенко, В. Ф. Горленко, О. І. Гуржій [та ін.]. – К.: Наук. думка, 1990. – 560 с.			
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного				

(проміжного), підсумкового (семестрового) контролю.

Розподіл балів, що присвоюється студентам

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

Оцінка ЕСТ	Визначення	Університетська шкала	Національна шкала	
			Екзамен	Залік
A	ВІДМІННО	90 – 100	5 відмінно	Зараховано
B	ДУЖЕ ДОБРЕ	80 – 89	4 до добре	
C	ДОБРЕ	70 – 79		
D	ЗАДОВІЛЬНО	60 – 69 задовільно	3 Задовільно	
E	ДОСТАТНЬО	50 – 59 задовільно		
FX	УМОВНО НЕЗАДОВІЛЬНО	26 – 49 незадовільно з можливістю повторного складання	2 незадовільно	не зараховано
F	БЕЗУМОВНО НЕЗАДОВІЛЬНО	1 – 25 незадовільно з обов'язковим повторним курсом		

Критерії оцінювання якості знань студентів

Оцінка «відмінно» (зараховано) ставиться при наступних умовах:

- Відповідь з музично-теоретичного матеріалу повна, логічно збудована, заснована на правильному тлумаченні понятійного апарату, студент виявляє широку ерудованість стосовно висвітлюваної проблематики;

Оцінка «добре» (зараховано) ставиться при наступних умовах:

- Відповідь з теоретичного матеріалу недостатньо повна, але переконливо збудована і добре викладена, є окремі неточності в понятійному апараті.

Оцінка «задовільно» (зараховано) ставиться при наступних умовах:

	1. Відповідь з теоретичного матеріалу неповна, заснована на окремих уривчастих відомостях, не створює повної картини з даного матеріалу. Понятійний апарат не опрацьований. Оцінка «незадовільно»(не зараховано) ставиться при наступних умовах: 1. Відповідь з теоретичного матеріалу заснована на окремих уривчастих відомостях. Понятійний апарат не опрацьований.
Вимоги до письмової роботи	
Семінарські заняття	У результаті проведення семінарських занять студенти повинні Знати:теоретичний матеріал за темою семінарського заняття і лаконічну відповідь на кожне його питання; - музичний матеріал та особливості конкретних музичних творів композиторів; - джерельну базу за темою семінарського заняття і цією проблемою в цілому; Вміти:лаконічно висвітлювати суть кожного питання семінару; - пов'язувати розповідь про музичне мистецтво з процесами, які відбувалися в інших видах мистецтва і культури загалом, що сприятиме глибшому вивченню суті проблеми; - вивести філософські та художні узагальнення з кожного питання семінару; - використати набуті знання, вміння і навички на інших заняттях, у педагогічній практиці і подальшій творчій діяльності.
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивна оцінка поточної успішності (сумарного результату проміжної і модульної оцінки за семестр) за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих семінарських занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю. З дисципліни «Історія суміжних видів мистецтв» передбачена така форма звітності, як залік. Для допуску до заліку студент повинен набрати за результатами поточного і модульного контролю не менше 24 балів.
7. Політика курсу	
Навчальна дисципліна «Історія суміжних видів мистецтв» спрямована на	

розкриття особливостей функціонування і розвитку світової і української музичної культури; еволюції основних музичних жанрів; творчості та особливостей стилю видатних композиторів різних епох. Дисципліна включає:

- розгляд музично-історичного процесу в контексті причинно-наслідкових зв'язків при вивченні музичних явищ;
- використання комплексного підходу при розкритті специфіки музично-культурного процесу на різних історичних етапах;
- розгляд музичних явищ у контексті інших галузей мистецтва та виявлення типологічно спільних рис художньої культури в цілому;

8. Рекомендована література

Опорна література до курсу:

1. Античная музыкальная эстетика. - М., 1960.
2. Асафьев Б. Русская музыка: XIX и начало XX века. - Л., 1968.
3. Асафьев Б. О музыке XX века. - Л., 1982.
4. Аверинцев С. Судьбы европейской культурной традиции в эпоху перехода от Античности к Средневековью // Из истории культуры Средних веков и Возрождения. - М., 1976.
5. Бэлза И. Исторические судьбы романтизма и музыка. - М., 1985
6. Бэлза И. История польской музыкальной культуры. - М., 1954. - Т.1.
7. Варунц В. Музыкальный неоклассицизм. - М., 1988
8. Галацкая В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.3.-М., 1983
9. Герасимова-Персидская Н. Партезный концерт в истории музыкальной культуры. - М., 1983.
10. Герасимова-Персидська Н. Роль церкви в музичних реформах кінця XVI - початку XVII ст. // 3 історії української музичної культури. - К., 1991. - С. 3-8.
11. Герасимова-Персидська Н. Специфіка національного варіанту бароко в українській музиці XVII ст. // Українське бароко та європейський контекст. - К., 1991. - С. 211-224.
12. Герасимова-Персидская Н.А. Русская музыка XVII века - встреча двух эпох. - М., 1995.
13. Герасимова-Персидська Н. О. Псалтир в музичній культурі України XVI-

XVII ст. // Музика і Біблія: Наук.вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. - Вип. 4. - К., 1999. - С. 83-89.

14. Гивенталь И., Щукина Л. Музыкальная литература. Вып.1. - М., 1976
15. Гивенталь И., Гингольд Л. Музыкальная литература. Вып.2. - М., 1984
16. Гозенпуд А. Заметки о реальном и мнимом кризисе западноевропейской оперы XX века // Кризис буржуазной культуры и музыка. - Вып. 2. - М., 1973.
17. Гозенпуд А.А. Лысенко и русская музыкальная культура. М., 1954.
18. Грубер Р. Всеобщая история музыки. - М.: Музгиз, 1956.
19. Грубер Р.И. История музыкальной культуры с древнейших времен до конца XVI века. Т.1. (части 1-2), Т.2 (части 1-2). - М., Л., 1941-1959.
20. Дебюсси и музыка XX века. - Л., 1984
21. Денисов Э. Современная музыка и проблемы эволюции композиторской техники. - М., 1973
22. Друскин М. О западноевропейской музыке XX века. - М., 1973.
23. Евдокимова Ю.К., Симакова Н.А. Музыка эпохи Возрождения. *Cantus prius factus* и работа с ним. - М., 1982.
24. Ермакова Г.А. Музыка в системе культуры// Искусство в системе культуры. Л., 1987.
25. Епохи історії музики в окремих викладах. Навчальний посібник. Переклад з нім. Ю. Семенов. В 2-х томах. - Одеса, Будівельник, 2004
26. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789г. В 2-х томах. - М.: Музыка, 1983.
27. Загайкевич М. Музичне життя Західної України другої половини XIX ст. - К., 1960.
28. Загайкевич М. Музично-театральне життя першої половини XIX ст. // Київ музичний. - К., 1982. - С. 17-28.
29. Захарова О. Риторика и западноевропейская музыка XVII- первой половины XVIII века. - М., 1983
30. Історія української радянської музики. - К.: Музична Україна, 1990.
31. Історія української дожовтневої музики / Заг. ред. та упоряд. О. Я. Шреєр-Ткаченко. - К., 1969.

32. Історія української музики: В 6-ти т. - К., 1989.
33. История русской музыки. Под ред. А.Кандинского. Тт.1-3. М.,1973.
34. История русской музыки: в 10 тт. М.,1984 - 2004.
- 35.Каган М.С. О месте музыки в современной культуре// Советская музыка. - 1985. - № 11. - С. 2-9.
36. Келдыш Ю.В. История русской музыки. Тт.1-3. М.-Л.,1948-1954
37. Келдыш Ю.В. Очерки и исследования по истории русской музыки. М.,1978.
- 38.Келдыш Ю.В. Русская музыка 18 века. М.,1965.
- 39.Кириллина Л. Классический стиль в музыке XVIII - начала XIX веков. Самосознание и музыкальная эстетика. - М., 1996
40. Кияновська Л. М.Скорик: творчий портрет композитора в дзеркалі епохи. - Львів, 1994.
41. Корній Л. П. Історія української музики. Київ-Харків-Нью-Йорк. Частина перша, 1996; частина друга, 1998; частина третя, 2001.
42. Конен В. История зарубежной музыки. Вып. 3. - М., 1981
43. Конен В. Пути развития американской музыки. -М,1965
- 44.Конен В. Этюды о зарубежной музыке. - М.: Музыка, 1975.
- 45.Конен В. Театр и симфония. - М., 1968
46. Культурологічні проблеми української музики (наукові дискурси пам'яті академіка І.Ф.Ляшенка) // Науковий вісник НМАУ ім.Чайковського. Вип. 16. - К., 2002.
- 47.Левая Т. Русская музыка начала XX века в художественном контексте эпохи.- М., 1991.
- 48.Левик Б. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.2.- М.,1979
- 49.Левик Б. История зарубежной музыки. Выпуск II. - М.: Музыка, 1974.
- 50.Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789г. В 2-х томах М.: Музыка, 1982.
51. Ливанова Т. Западноевропейская музыка XVII-XVIII веков в ряду искусств. - М.,1977
- 52.Ливанова Т. Русская музыкальная культура 18 века в ее связях с литературой, театром и бытом.тт.1-2, -М.,1952-53..

53. Лихачев Д., Панченко А. Смеховой мир Древней Руси. -Л.,1976.
54. Лосев А. Античная музыкальная эстетика. - М.: Искусство, 1980.
55. Гозенпуд А. Музыкальный театр в России от истоков до Глинки. Т.1, - М.,1968.
56. Михайлов А.В. Музыка в истории культуры. - М., 1998.
57. Закс Л. Музыка в контекстах духовной культуры // Критика и музыкознание. Вып. 3. Л., 1987. С. 46-48.
58. Музыка. Культура. Человек. Вып. 1-2. Свердловск, 1988, 1991.
59. Музыкальная культура древнего мира. Под ред. Р.И. Грубера. М., 1937.
60. Музыка Французской революции XVIII века. Бетховен. М., 1967
61. Музыкальная эстетика России 11-18 вв. -М.,1973.
62. Музыка XX века: Очерки. В 2-х чч. - М., 1976-1987. Розеншильд К. История зарубежной музыки. Выпуск I. - М.: Музыка, 1973.
63. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.2. - М., 2002
64. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. 5. - М.,1980
65. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.6. - М.,1994
66. Музыкальная эстетика западноевропейского средневековья и Возрождения. - М., 1986.
67. Музыкальная эстетика Западной Европы XVII - XVIII веков. М., 1971.
68. Музыкальная эстетика России XI - XVIII вв. М., 1973.
69. Музыкальная эстетика Франции XIX века. - М., 1974
70. Русская музыкальная литература. Вып. 1-4.- Л., любое изд.
71. История русской музыки. Вып.1.- М., 1990
72. История русской музыки. Вып.2.- М.,1987
73. История русской музыки. Т. 2. П. И. Чайковский. - М.,1986
74. История русской музыки. Т.2, кн.2. Н. А. Римский-Корсаков. - М.,1979
75. Лобанова М. Западноевропейская музыка барокко. - М.: Музыка 1994.
76. Лобанова М. Музыкальный стиль и жанр. - М.: Сов.композитор, 1990.
77. Ливанова Т.Н. История западноевропейской музыки до 1789 года: В 2 кн. Изд. 2-е, перераб. Кн. 1: От античности к XVIII веку. М., 1986.

78. Соллертинский И.И. Романтизм, его общая и музыкальная эстетика // Соллертинский И.И. Исторические этюды. Изд. 2-е. Л., 1963. - С. 90-113.
79. Музыкальная эстетика Франции XIX века: Сб. М., 1974
80. Музыкальная эстетика Германии XIX века: Сб. пер. В 2 т. М., 1981-1982.
81. Музыка XX века. Очерки. В 2-х частях, 5 книгах. М., 1976-1987
82. Музыкальная эстетика Германии XIX века: Сб. пер. В 2 т. М., 1981-1982.
83. Русяева М.В., Чеботаренко О.В. Жанр и форма в отечественной профессиональной музыке // Духовна спадщина Київської Русі. - Вип.2 - Одеса, 1997. -С.48-51.
84. Русяева М.В. Трагічне у музиці як духовна парадигма культури „ Актуальні проблеми духовності. -Вип.2 - Київ - Кривий Ріг, 1997. - С.243-250.
85. Русяева М.В. Поэтика трагического в музыке: к постановке проблемы // Культурологические проблемы музыкальной украинистики. - Вып.3 - Вопросы музыкальной семантики. - Одесса, 1997. - С.66-74.
86. Русяева М.В., Самойленко А.И. Концепция посттрагического в музыке // Культурологічні проблеми музичної українистики. - Вип.2 -Ч.1 / За редакцією Маркової О.М., Сумарокової В.Г., Гузєєвої В.В. - Одеса: Астропринт, 1997. – С.52-58.
87. Русяева М.В. Символика трагического в музыке: аналитические аспекты проблемы // Трансформація музичної освіти: культура та сучасність: Матеріали музикологічного семінару (23-25 квітня 1998р.) І частина / Під ред. М.Л.Огрєніча. –Одеса: Астропринт, 1998. - С.53-56
88. Русяева М.В. Культурологічні аспекти проблеми трагічного у музиці // Україна на порозі третього тисячоліття: духовність і художньо-естетична культура. Аналітичні розробки, пропозиції наукових та практичних працівників / Керівники авторського колективу: А.І.Комарова, Ю.П.Богущий, О.С.Тимошенко, М.І.Чембержі, В.Г.Чернець. –Київ, 1999. – Том 14. – С. 540 – 544.
89. Русяева М.В. Катарсис как феномен древнегреческой трагедии // Філософські пошуки. Випуск XVII-XVIII. –Львів-Одеса, 2004. – С.253-258.

90. Русяева М.В. Трагическое как историческая универсалия культуры // Перспективы. -2005. -№1(29). –Одеса, 2005. –С.49-53.
- 91.Соллертинский И.И. Романтизм, его общая и музыкальная эстетика // Соллертинский И.И. Исторические этюды. Изд. 2-е. Л., 1963. - С. 90-113.
- 92.Тельчарова Р. Музыка и культура: /Личностный подход/. М., 1986.
- 93.Чередниченко Т. Музыка в истории культуры. Долгопрудный, 1994
- 94.Орлова Е. Очерки о русских композиторах XIX-начала XX века. М.,1982.
95. Павлишин С. Зарубежная музыка XX века. - К., 1980.
96. Павлишин С. Про деякі тенденції розвитку сучасної зарубіжної музики. - К., 1976.
97. Пекелис М.С. Даргомыжский и его окружение. В 3-х тт. М., 1966, 1973
98. Православна монодія: її богословська, літургічна та естетична сутність: Наук.вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського / Упоряд. О. Ю. Шевчук. - Вип. 15. - К., 2001.
99. Проблемы истории и теории древнерусской музыки. Сост. А.С. Белоненко. Л., 1979.
100. Розеншильд К.К. История зарубежной музыки. Вып. 1. - М., 1978.
101. Русская музыка и XX век. Сб.ст. Сост. и ред. М.Арановский. - М.,1997.
102. Скребков С.С. Художественные принципы музыкальных стилей. - М., 1973.
103. Сапонов М. Менестрели. Очерки музыкальной культуры Западного Средневековья. - М.: Прест, 1996.
104. Сохор А. Музыка - культура - музыкальная культура // Советская музыка. - 1978. - № 3. - С. 83-86.
105. Українська та світова музична культура: сучасний погляд // Науковий вісник НМАУ ім.Чайковського. Вип. 43. Кн. 1, 2. - К., 2005.|
106. Українське музикознавство. - Вип. 27.- К., 1990.
107. Черная Е. Моцарт и австрийский музыкальный театр. - М., 1963
108. Чигарева Е. Оперы Моцарта в контексте культуры его времени. - М., 2001
109. Шахназарова Н. Проблемы музыкальной эстетики.-М,1975.

110. Шреєр-Ткаченко О.Я. Історія української музики. Ч.І. - К., 1980.
111. Яроцинский С. Дебюсси, импрессионизм и символизм. - М., 1978.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Аберт Г. Моцарт В.А. В 2 кн. М., 1987-1990.
2. Аверинцев С.С. Поэтика ранневизантийской литературы. - М., 1977.
3. Альшванг А. Клод Дебюсси. - Л., 1935.
4. Альшванг Л. ван Бетховен. Очерк жизни и творчества. - М., 1970.
5. Альшванг А. П. И. Чайковский. - М., 1970
6. Арановский М. Романтизм в русской музыке XIX века. //Вопросы теории и эстетики музыки, вып.4. - Л., 1965
7. Архімович Л., Гордійчук М. М. Лисенко. - К., 1992.
8. Асафьев Б. О Чайковском. Избранные труды. Т.2.-М., 1954
9. Асафьев Б. Глинка. -М., 1978
10. Бахтин М. М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура Средневековья и Ренессанса. - М., 1965.
11. Барток Б. Проблемы новой музыки // Музыка и время: Мысли о современной музыке. - М., 1970.
12. Белецкий И. Вивальди. - Л.: Музыка, 1975.
13. Белкин А. Русские скоморохи. - М., 1975.
14. Белый А. Символизм как миропонимание. - М., 1994.
15. Бенestad Ф., Шельдеруп-Эббе Д. Эдвард Григ. Человек и художник. - М., 1986
16. Бердяев Н. Философия свободы. Смысл творчества. М., 1989. Бернандт. Г. С. И. Танеев. - М., 1983
17. Берлиоз Г. Мемуары. - М., 1967
18. Бетховен Л. Письма. - М., 1970
19. Бибииков С.П. Древнейший музыкальный комплекс из костей мамонта: очерк

материальной и духовной культуры палеолит.человека. Киев, 1981.

20. Брянцева В.Н. С.В.Рахманинов. - М.,1976.
- 21.Бэлза И. Шопен. - М.,1991.
22. Вагнадзе М, Я.Сибелиус-М,1963
- 23.Дж.Верди. Избранные письма. - М., 1959
24. Вольнский Э. Д.Гершвин.-Л,1980
25. Вульфус П. Франц Шуберт. - М., 1983
26. Герцман Е. Античное музыкальное мышление. -Л.: Музыка, 1986.
27. Иванов-Борецкий М. Первобытное музыкальное искусство. -М.: Госиздат, 1952.
28. Грубер Р. Гендель.- Л.: Музгиз,1935.
29. Гуревич А. Категории средневековой культуры. - М.,1972
30. Гуревич А. Средневековый мир: Культура безмолвствующего большинства.- М.: Искусство, 1990.
- 31.Данилевич Л. Джакомо Пуччини. - М., 1969
32. Дельсон В. Скрябин. Очерки жизни и творчества. - М.,1971
33. Дианин С.А. Бородин. М., 1955
- 34.Друскин М. И.С.Бах.- М., 1982.
- 35.Друскин М. Игорь Стравинский. Л.,1982.
36. Дюмениль Р. Современные французские композиторы группы “Шести”- Л,1964
37. Екимовский В.Оливье Мессиаан. -М,1987
38. Житомирский Д. Р.Шуман. Очерк жизни и творчества.-М.,1964.
39. Запорожец Н.А. А.К.Лядов. М.,1954.
40. Зелинский Ф. Древнегреческая религия.- Киев: Синто,1993.
- 41.Иванов В. Дмитро Бортнянский. - К., 1980.
42. Иванов К. Трубадуры, труверы и миннезингеры. - М.: Искусство. 1997.
- 43.Ивашкин А. Ч.Айвз. -М, 1980
44. Из истории культуры Средних веков и Возрождения. - М., 1976.
- 45.Кандинский А. О реализме и романтизме в русской музыке 2-й половине XIX века.// Вопросы методологии советского музыкознания. М.,1981

46. Каратыгин В. Новейшие течения в западноевропейской музыке // Каратыгин В. Избр. мат. - Л., 1965.
47. Карышева Т. П. Сокальский. Жизнь и творчество. - М., 1984.
48. Кауфман Л. С.С. Гулак-Артемовский. -М., 1973.
49. Келдыш Ю. Рахманинов и его время. - М., 1973
50. Кенигсберг А. К.М.Вебер.- М.-Л.,1981.
51. Когоутек Ц. Техника композиции в музыке XX в. -М,1976
52. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови. - Львів, 2000.
53. Конен В. Рождение джаза.-М,1984
54. Краузе Э. Р. Штраус: Образ и творчество. - М., 1961.
55. Кремлев Ю. Клод Дебюсси. - М., 1965.
56. Кремлев Ю.Ф.Шопен. Очерк о Шопене.-М.,1987
57. Куницкая Р. О романтической поэтике в творчестве Дебюсси. - М., 1982. Левашова О. Пуччини и его современники. -М., 1980.
58. Левашева О. Глинка. Т.1.- М.,1987. Т.2. - М., 1988
59. Лісецький С. Євген Станкович. - К., 1984.
60. Лобанова М. Музыкальный стиль и жанр. - М.: Сов.композитор, 1990.
61. Мартынов И. Клод Дебюсси. - М., 1964.
62. Мартынов И. Музыка Испании. -М,1977
63. Мартынов И. Морис Равель. - М., 1979.
64. Мильштейн Я. Ф. Лист. - М., 1987
65. Михайлов М. А. К. Лядов. Очерк жизни и творчества. - Л., 1985
66. Медведева И. Ф. Пуленк. -М,1969
67. Мейлих Е. Ф. Мендельсон-Бартольди. Краткий очерк жизни и творчества. - Л.,1973.
68. Нестьев И. Бела Барток. - М., 1969.
69. Нестьев И. Жизнь С. Прокофьева. - М., 1973
70. Овчинников Е.В. Джаз как явление музыкального искусства. К истории вопроса. -М., 1984.
71. Онеггер А.О музыкальном искусстве. -М,1979
72. Павлишин С. Ч. Айвз.-М,1979

73. Радциг Д. История древнегреческой литературы. - М.: Наука, 1969.
74. Раппопорт Л. Артур Онеггер. - М., 1967.
75. Ревуцкий Л.Н. Статьи, воспоминания. - К., 1989.
76. Римский-Корсаков Н. А. Летопись моей музыкальной жизни, любое изд.
77. Рубцова В.В. Александр Николаевич Скрябин. - М., 1989.
78. Русяева М.В. Семантика трагедийности в творчестве А.Онеггера // Культурологические проблемы музыкальной украинистики. - Вып.3 - Вопросы музыкальной семантики. - Одесса, 1997. - С.97-104.
79. Русяева М.В. Основные композиционно-стилистические приемы в "военных" симфониях А.Онеггера // Культурологічний та мистецтвознавчий журнал «Аркадія» №1 (7). – Одеса, 2005. - С.26-28
80. Роллан Р. Гендель. - М.: Музыка, 1984.
81. Роллан Р. Жизнь Бетховена. - М., 1964.
82. Рыцарева М. Композитор Бортнянский. - Л., 1979.
83. Рыцарева М. Композитор М.Березовский. - Л., 1983.
84. Савенко С. Сергей Иванович Танеев. - М., 1984.
85. Сарабьянов С. Стиль модерн. - М., 1989.
86. Словарь средневековой культуры / Под ред. А. Я. Гуревича. - М., 2003.
87. Смирнов В. Морис Равель и его творчество. - Л., 1981.
88. Соловцов А. Н.А. Римский-Корсаков. - М., 1984.
89. Сохор А. Георгий Свиридов. Изд. 2-е. - М., 1972
90. Тараканов М. Музыкальный театр А.Берга. - И, 1976
91. Черкашина М. Историческая опера эпохи романтизма. - К., 1986.
92. Шамаєва К.І. Музична освіта в Україні у першій половині ХІХ ст. - К., 1996.
93. Швейцер А. Иоган Себастьян Бах. - М.: Музыка, 1964.
94. Шенберг А. Зарубежная музыка XX века. Материалы и документы. - М., 1975
95. Шлифштейн С.М. Мусоргский. Художник. Время. Судьба. - М., 1975.
96. Шнеерсон Г. Французская музыка XX века. – М., 1970.
97. Шопен. Письма. - М., 1980
98. Шуман Р. О музыке и музыкантах. - Т.1. - М., 1975. Т.2. - М., 1979
99. Холопова В., Чигарева Е. А. Шнитке. - М., 1990

100. Хохловкина А. Г. Берлиоз. - М., 1960.
101. Хейзинга Й. Осень Средневековья. Исследование форм жизненного уклада и форм мышления в XIV и XV веках во Франции и Нидерландах. - М., 1988.
102. Кремлев Ю. Эстетика природы в творчестве Римского-Корсакова.
103. Эко У. Средние века уже начались (Иностранная литература, 1994, №4).
104. Эйнштейн А. Моцарт. Личность. Творчество. - М., 1977.
105. Шреер-Ткаченко О.Я. Григорий Сковорода - музыкант. - К., 1972.
106. Ярустовский Б. Игорь Стравинский. Л., 1982

Викладач Романюк Л.Б.